

MAGYAR
IRODALOMTÖRTÉNETI
OLVASÓKÖNYV

A KÖZÉPISKOLÁK VII. ÉS VIII. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

SZERKESZTETTE

PRÓNAI ANTAL dr.

KEGYESRENDI TANÁR

ÁTDOLGOZTA

SÍK SÁNDOR dr.

KEGYESRENDI TANÁR

Negyedik kiadás.

BUDAPEST, 1920.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Versegly Ferenc.

Klárrikához.

Amott a hegynek zöld tövén
Egy domb ül a völgy kezdetén,
S ezen parányi kis tanyám :
Jer nézd meg, Klárrikám !
Mellette csörg a friss patak,
Melynél bárányok játszanak.
Nem bő, de nekünk, Klárrikám !
Elég lesz kis tanyám.

A víznél, mely lent folydogál,
Egy fülmilécske sirdogál.
S a szirt felfogván daljait
Megnyujtja jajjait.
Itt levén eddig kedvetem,
Magam töltöttem életemet ;
De tiszta szívből osztozok.
Ha véled lakhatok.

Előtte nagy tölgy gallyazik,
Hol sok madárszó hangozik.
Körülte szép gyümölcsös fák,
S víg rózsabokrocskák.
A nap nem éri ajtaját,
A szél nem rázza oszlopát :
Hó ahhoz vagy hús át nem fér,
Ki kis tanyámba tér.

E kis tanyámban úr vagyok,
Napestig bátran vigadok,
S mihelyt az alkony ágyba vet,
Az álom rám nevet.
Ha megvizsgálod, kedvesem,
Tudom, megtetszik rejtekem.
Csak nő hijával van tanyám :
Jer, térj be, Klárrikám.

Szentjóni Szabó László.

Az együgyű paraszt.

Amott a hegynek oldalába'
Egy kis mezei falucskába'
Egy földesuraság lakozott,
Ki egy levélre várakozott.
S hogy megkapja az izenetet :
A postára küld egy követet,
Kinek megígér jó áldomást,
Csak hozza hamar azt az írást.
Sokat tesz egy icce bor ára ;
A paraszt is fut a postára.
S kérdez levelet az urának,
Hogy azt kiválthassa magának.

A 'posta akadván kettőre,
Kitartja a kezét előre ;
De Pál nem tudván az árához,
Hát hogy adjuk? szól a postához.
A posta magát elneveti
S «Noc krajcer» ez a feleleti.
«Dehogy uram ! a' méregdrága,
Négy krajcár lesz illő váltsága.

Nyolc krajcár? e fél napszám dija-
Fél márvás, csak egy kis pénz hija
Hisz én megfizetek emberül,
Ez úgy is a szemetre kerül.»
«En, mond-e, nem kontolok fele ;
Két noc krajcer csak nid a fele.»
«Ennye no, hatot adok érte :
Tudom ily drágán más nem kérte,
De ezt megadom az uramért.
Kend se pereljen két krajcárért.
No fogja kend.» A posta erre
Ránéz az izgága emberre,
S így felel komor tekintettel :
«Noc krajcárir akarot, tett el.»
No, mond Palkó, én megvénhettem,
Kenyeremnek javát megettem,
Sokat bévettem köszönettel,
Nem volt bajom csak e némettel,
Semmit sem enged a szavából
Vegyen a lidérc a boltjából.»

Azomba hogy már megfizetett,
Míg a posta járt s keresgetett,
Lassacsckán az asztalhoz ment,
Vagy két levelet ingyen elcsent ;
S mint ki szénáját jól rendelé,
Pipát tölt s ballag hazafelé.
Az ura mihelyest meglátja,
Kérdezi tőle : no Pál bátya,
Hát kapott kend mégis levelet ?
Úgy-e, hogy eljött a felelet ?

«El ám, de uram, megvénültem,
Hogy még úgy öszve nem kerültem.
Nem volt ily ára a levélnek,
Miolta csak emberek élnek ;
Mikor két kis semmi levélért
Higyj' el az úr, hogy nyolc krajcárt
kért.»

Jaj kend a postát nem ismerte,
Hiszen ugy van az országszerte,
Szabott ára van ott mindennek,
Már oda csak fizetni mennek.

«Bár is uram ! de nem jól tette,
Ki azt elsőbe megfizette ;
Mert el is kényesedik vele
Ha mindég elkél a levele.
De én bezzeg, ha megfizettem,
Azt a németet rá is szedtem.»

Hogy, hogy ? «Jaj, mert, uram azalatt,
Míg a posta jött-ment, szaladt,
Már az Isten vagy áld vagy megvér :
De látván, hogy annyit meg nem ér,
Még hozzáloptam két levelet :
Úgy-e, hogy e nagyobb emelet.»

Az úr kacag és kérdezi tőle :
Hát már, Palkó, mi lesz belőle ?
Ez mind a kettő a más levele,
De kend oztan mit csinál vele ?
«De biz, uram, nem megy e kárba,
Mert van egy öcsém Fehérvárba,
Kit ezelőtt hét esztendővel
Egy verbunkos elvitt erővel :
Jó lesz néki az egyik levél,
S megizenem, hogy az úr is él.»

Dayka Gábor.

Titkos bú.

Homályos bánat dulja keblemet,
Talán ujúlnak régi szenvedésim ;
Talán tündér előreérezésim
Rémitnek, s új lest hány a végezet.
Sírnek : de csak elfojtott sóhajtások
Emelkednek kétséges szivemből ;
Csak rejtett, ah, csak néma jajgatások
Váltják egymást s a titkos bú elől.

Ó végezés ! örömkönyút nem várok.
Résztt ebben egy sebes sziv nem vehet,
Mely önnyugtának gyilkolója lett —
De ennyi, jaj, de oly keserves károk,
De ez emésztő bú enyhítsen ! Adj
Csak egy könnyeseppet méltó bánatimnak,
S azonnal hozd el végét napjaimnak !
Vagy e sziklánál itt keményebb vagy.

Kármán József.

Fanni hagyományai.

Házi olvasmány. Magy. könyvtár 22. sz.